

Anotace rozsudku ze dne 24. června 2014 ve věci č. 33011/08 – A. K. proti Lotyšsku

Senát čtvrté sekce Soudu poměrem šesti hlasů k jednomu rozhodl, že došlo k porušení procesní složky článku 8 Úmluvy v souvislosti s postupem vnitrostátních soudů, které zkoumaly, zda byly stěžovatelce v průběhu těhotenství poskytnuty dostatečné zdravotní informace a zdravotní péče. Stěžovatelce byla přiznána částka 5 000 eur jako náhrada nemajetkové újmy.

(i) Okolnosti případu

Stěžovatelka ve věku čtyřiceti let otěhotněla. Podle zápisu v jejích zdravotních záznamech jí gynekoložka při kontrole v osmnáctém týdnu těhotenství vystavila žádanku na krevní vyšetření (tzv. test AFP, který slouží na indikaci potenciálních poškození plodu). Stěžovatelka však pravost tohoto zápisu zpochybnila a tvrdila, že jí zmíněná žádanka vystavena nebyla. V každém případě stěžovatelka test AFP nepodstoupila a porodila dceru s Downovým syndromem. Posléze zahájila na vnitrostátní úrovni několik řízení s argumentem, že pokud by věděla, že její dítě trpí vrozenou vadou, rozhodla by se pro přerušení těhotenství. Zatímco zdravotní inspekce uložila lékaře pokutu za to, že stěžovatelce sice test AFP doporučila, ale nezajistila, aby byl proveden, trestní řízení ve věci falšování zdravotních záznamů bylo nakonec zastaveno z důvodu promlčení. Stěžovatelka podala i žalobu v občanskoprávním řízení, kterou se vůči nemocnici domáhala náhrady majetkové i nemajetkové újmy, jakož i jednorázového výživného pro svou dceru. Soudy však její žalobu zamítly s poukazem na nedostatek příčinné souvislosti mezi postupem lékařky a narozením stěžovatelčiny dcery.

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

K tvrzenému porušení článku 8 Úmluvy

Stěžovatelka namítala porušení svého práva na respektování soukromého života v důsledku toho, že v průběhu těhotenství neměla účinný přístup ke zdravotním informacím a zdravotní péči.

Soud ve světle své předchozí judikatury dovodil (*K. H. a ostatní proti Slovensku*, č. 32881/04, rozsudek ze dne 28. dubna 2009; *Trocellier proti Francii*, č. 75725/01, rozhodnutí ze dne 5. října 2006), že poskytnutí informací a zdravotní péče spadá do oblasti soukromého života na poli článku 8 Úmluvy. Poté s odkazem na zásadu subsidiarity shledal, že je v projednávaném případě vhodné zaměřit se nejprve na procesní složku tohoto ustanovení, a to konkrétně na otázku, zda byla práva stěžovatelky zaručená článkem 8 dostatečně chráněna v rámci občanskoprávního řízení.

Podle Soudu toto řízení vyvolává pochybnosti z několika hledisek. Předložené dokumenty odhalují řadu závažných skutkových rozporů, jimiž se však soudy nezabývaly. Tyto rozpory se týkají mimo jiné toho, zda stěžovatelka z důvodu svého věku patřila dle vnitrostátního práva automaticky do kategorie rizikového těhotenství, nebo toho, jaké bylo datum začátku jejího těhotenství a zda se měl údajně plánovaný test AFP uskutečnit v tom období těhotenství, které pro tento test stanovují vnitrostátní předpisy. Soudy nezohlednily ani to, že stěžovatelčiny zdravotní záznamy na několik měsíců zmizely, což vyšlo najevo už v průběhu trestního řízení. Kromě toho, i za předpokladu, že stěžovatelka byla doporučena na test AFP, dokumenty předložené Soudu nevysvětlují, proč poté, co se stěžovatelka na test nedostavila, lékařka tuto skutečnost dál při následných kontrolách neřešila a nenavrhla stěžovatelce případné další testy. V souvislosti s posuzováním nároku stěžovatelky na náhradu škody nevěnovaly soudy pozornost ani tomu, že zdravotní inspekce uložila příslušné lékaře za její

postup v této věci pokutu. Konečně, prvostupňový soud na svém jednání bez jakéhokoliv odůvodnění odmítl vyslechnout svědeckou výpověď stěžovatelky, ale připustil výpověď dotyčné lékařky. Ačkoliv otázky dokazování spadají obecně do pravomoci vnitrostátních soudů, Soud vyjádřil překvapení nad tím, že navzdory řadě skutkových nejasností nepovažoval prvostupňový soud výpověď stěžovatelky za nezbytnou.

S přihlédnutím ke všem zmíněným skutečnostem dospěl Soud k závěru, že přístup vnitrostátních soudů ke vznesenému nároku stěžovatelky vzbuzuje zdání svévole. Kumulativním účinkem výše uvedených pochybení bylo to, že vnitrostátní soudy náležitě nepřezkoumaly, zda byly stěžovatelce poskytnuty zdravotní informace a zdravotní péče v souladu s platným právem a způsobem postačujícím k ochraně jejích zájmů. Došlo tedy k porušení procesní složky článku 8 Úmluvy.

(iii) Oddělená stanoviska

Soudkyně Kalaydjieva hlasovala spolu s většinou pro vyslovení porušení článku 8, avšak upřednostnila by, kdyby Soud vyslovil spíše porušení článku 6 Úmluvy (právo na spravedlivý proces).

Soudce Mahoney zaujal k rozsudku nesouhlasné stanovisko, v němž zdůraznil, že přístup většiny v této věci dle jeho názoru vede k tomu, že ze Soudu se stává čtvrtá instance vnitrostátního soudnictví, což je v rozporu se zásadou subsidiarity. V projednávané věci navíc podle něj nebyl postup vnitrostátních soudů nepřiměřený.